

Titel: BREV TIL: Hans Jørgen Uldall FRA: Louis Hjelmslev (1935-10-28)

Citation: "BREV TIL: Hans Jørgen Uldall FRA: Louis Hjelmslev (1935-10-28)", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_031-shoot-workidacc-1992_0005_031_Uldall_0870/facsimile.pdf (tilgået 30. april 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

8 KnudRasmussensvej

Aarhus

26. oktober 1935

Kære Uldall,

Tilgiv min obstinate tavshed, jeg er et uforbederligt asen.

Tak for de i mellemtiden indløbne trede breve. Kan vi saa vente Dem her paa søndag? Jeg haaber det, men afventer nærmere underretning. I Humanistisk Samfund (ikke Selskab) kan der ikke blive nogen optræden af os nu; programmet er allerede lagt. Men jeg skal nok faa det arrangeret umiddelbart før jul; det vil der ikke være noget i vejen for, saa meget des mere som jeg selv under min bortrejse er blevet valgt til næstformand! Vi kan lettest tale med Stender-Petersen (formanden) om det, naar De kommer her til byen; saa kan det nok blive fastlagt med det samme. At De tror, at Humanistisk Samfund skal have demonstration af gamle juleskikke, viser, at det endnu ikke er gaaet op for Dem, hvilket højtideligt akademi De skal have den ære at optræde i. Hønlsevidenskaben har hidtil ikke været repræsenteret.

Vi kan ikke trykke den danske fonematik som dobbelt-nummer af Danske studier, saasom de kun optager skrifter affattede paa dansk. Et Tidsskrift for nordisk filologi eksisterer ikke og har aldrig eksisteret. Derimod var der engang et Nordisk tidsskrift for filologi, men det gik ind omkring 1917. Universitetsjubilmæts danske samfund lever endnu, men vor publikation vilde passe i den serie som en hund i et spil kegler. Ceterum censeo at vi ikke skal lægge vores arbejde i saaben begravelse. Hvorfor nævner De ikke Filologisk-historisk samfunds Skrifter fra sprog- og oldtidsforskning, hvoraf forøvrigt størstedelen hverken handler om

sprog eller om oldtid? Nej, al denne danske videnskabelige (eller quasividenskabelige) publicitet er en jammer. Jeg mener vi bør gaa til Acta Philologica Scandinavica; de betaler os oven i købet for bidraget, rent bortset fra at de tillader os at skrive paa engelsk og nogenlunde udførligt samt over lader os et hæderligt antal særtryk. Men naturligvis kan vi kun faa det ind der, hvis det ikke bliver alt for omfangsrigt. Bliver det for stort til at komme som almindeligt tidskriftbidrag, har jeg tre andre muligheder i tankerne, som jeg synes alle er gode: 1° Videnskabernes Selskabs Historisk-filologiske meddelelser (Jespersen og Sanfjeld kan ventes at blive bedømmelsesudvalg; man kan roligt regne med optagelse, om det skal være baade af den danske og den almene fonematik); 2° Humanistisk Samfunds skrifter; en saadan publikation er under forberedelse, men sagen er endnu ikke officiel, saa De bedes modtage meddelelsen derom sub rosa; der er gode udsigter til at Carlsbergfondet vil bekoste serien, idet der søges om hvert enkelt bidrag; vort bidrag vil have chancer, og da jeg er medlem, skal arbejdet ikke underkastes bedømmelse fra Hum. Samf.s side; 3° man kunde indsende arbejdet til Lingvistikredsen og foreslaa det udgivet som nr. 1 af Travaux du Cercle Linguistique de Copenhague, idet der søges understøttelse fra Carlsbergfondet; før eller senere maa den serie jo komme; at Brøndal kvalte et tidligere forslag i fødslen, havde særlige grunde, saa dermed er intet præjudiceret.

Der er altsaa muligheder nok, og jeg ser ikke, at det er muligt at komme sagen nærmere, før vi ser hvor stort arbejdet bliver, eller rettere ser ud til at ville blive. Jeg maa nedlægge indsigelse, naar De skriver, at bogen ikke bliver færdig før den absolut skal indleveres til trykkeren. Jeg kan betro

Dem, at den dag, bogen absolut skal indleveres til trykkeren, er den langt fra færdig. De tre første ark vil til den tid foreligge i kladder. Det er min erfaring, og jeg kender ingen, hvis erfaring er anderledes. Laver man en bog færdig inden den trykkes, skal den alligevel laves om; det er livets lod.

Det vittigste i Jespersens brev til Dem er de første ord: "Mht kongressen arbejdes der". Mon det ikke er ment ironisk. Til de tidligere lingvistikkongresser var indbydelse udsendt halvandet år i forvejen. Jeg har meget udtrykkeligt ladet Brøndal forstå, at han i enhver henseende kan regne med min assistance, men det eneste, han hidtil har bedt mig om, er at oplyse hvilke lingvister der findes paa Irland. Jeg veed baade fra Brøndal og Munksgaard, at de har det største besvær med at faa Jespersen til at rykke ud med hvem han anser for medlemmer af komitéen. Fortalte jeg Dem, at Poul Andersen og Haislund først havde faaet en højtidelig opfordring til at indtræde i kongressens komité, hvilken de tog imod, hvorpaa der blev sendt dem en ny meddelelse om, at de allernæst kunde antages som komitéens hjælpesekretærer? Til alle disse utallige mærkværdigheder kommer den ulempe, at kongressens generalsekretær Brøndal synes at staa i den skarpeste personlige konflikt med CIELs generalsekretær Schrijnen.

Jeg skal idag i anden anledning skrive baade til Jespersen og til Brøndal og vil da ogsaa berøre den sag. De omtaler i Deres brev af 22. ds. Maaske det hjælper, naar der skrives fra to sider. Brøndal har isærvrigt over for mig flere gange erklæret, at han slutter sig til Deres og mit forslag. Men mht kongressen som helhed er der kun grund til at være bekymring. Et lille lyspunkt er det, at Hammerich, som jeg nu faar at vide, kommer hjem til

nytår. I januar er vi altså alle i København (vel desværre med undtagelse af Dem) og saa maa man jo gøre hvad man kan. Men man veed ikke hvilke skæbnesvangre beslutninger der kan blive taget inden den tid.

Naar jeg siden skriver til Jespersen og til Brøndal, vedlægger jeg kopier deraf til Dem.

Jeg har siden vort sidste møde været meget optaget i mine faa ledige stunder af Kasussystemet i svidu. Hvis De er kommet saa vidt i min bog, at De kan forstaa min mørke tale, lader jeg Dem vide, at jeg tror, systemet maa opfattes saaledes:

$\div\alpha$	A
$\div\alpha$ subjektiv	possessiv
A kvotativ	objektiv

Det er et mærkeligt system. Anden dimension ophæves naturligvis, og det sker jo allerede i specialsystemerne:

pronomen	non-pronomen
$\div\beta$ subjektiv	$\div\beta$ possessiv
B objektiv	B objektiv
(γ) possessiv	(γ) kvotativ.

Spændingsforholdene gør systemet ustabil, men systemet har fundet ligevægt i et relativt optimum.

Fonetikken har jeg ikke gjort noget ved ud over mine forelæsnings, dvs mit epokegørende bidrag om de nulmaterialiserede fonematiske enheder er ikke blevet lavet. Hvis jeg faar det gjort tidligt nok, sender jeg Dem det inden De kommer paa søndag, saa De kan se paa det i forvejen. Jeg har haft nok at gøre i al denne tid simpelt hen med at rydde op; det tager tid at bringe orden i arkivet, naar man har været væk saa længe, særlig naar man samtidig har en masse

andre ting at passe.

Noget af hvad jeg tænkte mig med de nulmaterialiserede enheder har De allerede selv naaet i Deres brev af 14. ds. Jeg vilde tro, at løsningen paa en række tilfælde er den, at man kan have et "positivt nul", dvs en som nul materialiseret enhed, der ikke lader sig identificere med nogen anden enhed, men som viser sig ved sine virkninger. Udi hebræisken, som for tiden hører til mine parerga, har jeg fundet et dejligt eksempel paa en nulvokal af denne art, det saakaldte šwā medium. Naar man til dette "positive nul" lægger det "negative nul", vi har fundet i den danske imperativ, er vi paa vej til en ganske pudsigt nulteori. Og den kan vistnok aabne store forklaringsmuligheder; vanskeligheden ligger nærmest i at begrænse den, saa at man ikke forledes til at regne med nuller overalt - hvilket let bliver fristende. Men, som sagt, mere herom senere.

Da jeg alligevel fylder et blad til, dyr jeg mig ikke for at fortælle Dem en solstraalefortælling. Fredag d. 11. oktober kom en student ind til mig og bad mig fra Skautrup, om jeg ikke vilde holde en forelæsning for de danskstuderende over fonemteori, saasom hverken Skautrup eller studenterne kendte noget til det og gerne vilde have denne viden bibragt snarest, idet Skautrup dags dato havde givet en student den opgave at levere en fonologisk beskrivelse af dialekten i Kolt sogn (sydvest for Aarhus) til forelæggelse ved øvelserne mandag d. 14. oktober, altsaa i løbet af tre døgn. Jeg maatte naturligvis svare, at baade den opgave, der var stillet studenten, og den, der stilledes mig, var umulig. Jeg maatte forlange fire timer mindst, hvis jeg skulde naa at give begyndere begreb baade om fonologi og om fonematik. Siden har jeg

intet hørt derom, ud over at øvelsen mandag d. 14. ikke blev til noget, fordi baade Skautrup og studenterne havde glemt at det den dag var efterårsferie. Men historien tjener til oplysning om, hvor letsindigt uindviede tror at kunne omgaa disse ting. For resten kunde det være morsomt at holde disse forelæsninger for danskerne, og et visst samarbejde mellem Skautrup, Dem og mig ad denne vej vilde være mig kjærkomment. Det var jo ikke udelukket, at De og jeg i forening op under jul, samtidig med seancen i Humanistisk Samfund, kunde give en kort række forelæsninger, jeg over principperne, De over anvendelsen paa danske dialekter, med et paafølgende kollokvium. Tænk over det, saa taler vi med Skautrup om det naar vi holder møde her paa søndag.

Naa, nu har jeg altsaa haft fornøjelsen at skrive et langt brev til Dem, hvilket er mig en ersatz for at tale med Dem. Naar jeg nu har skrevet 30 andre breve, hvoraf de allerførreste er saa fornøjelige at skrive som det til Dem, og naar jeg derefter har lavet tre forelæsninger og ledet findelings-opstillingen af Kleinhaus, haaber jeg paa roligere dage og megen fonematik. Og sidst ikke mindst haaber vi bestemt at se Dem begge her paa søndag, og glæder os meget dertil. De vil forstaa, at jeg - meget imod mit ønske - ikke har haft ro til at se ud til Dem i mellem-tiden.

Mange hilsener fra os til Dem alle.

Deres hengivne